

HAZİRAN 2022

Takvim ve Öngörüler

• Savaş
Genişleyebilir

• Küresel
Büyüme
Şimdilik
Sürüyor

• Para
Politikalarında
Yeni Dönem

• Sınır Ötesi
Harekat ve
Erken Seçim
Beklentileri

• Enflasyon'da
Rekorlar
Bitmiyor

• Ücretlerde
İyileştirme
İhtiyacı

İçindekiler:

1 Beklentiler

2 Takvim

3 Öngörüler

4 Elgi Yönetimi

Dünya Ekonomisinde Beklentiler

Uzayan Savaş ve Kritik NATO zirvesi

Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile başlayan savaş Ukrayna'nın doğusunda devam etmektedir. Rusya doğu ve güney Ukrayna'daki hedeflere yoğunlaşmış bulunmaktadır. Rusya hedeflere ulaşması ardından bu bölgelerde bağımsızlık referandumları planlanmaktadır. Batı'nın yaptırımları şimdilik etkisiz kalmaktadır. Yine Batı, Ukrayna'ya artan destek sağlamaktadır. 28-29 Haziran tarihlerinde yapılacak NATO zirvesinde İsveç ve Finlandiya'nın üyelik başvuruları karara bağlanacaktır. Türkiye engeli aşılır ve üyelikler kabul edilirse Rusya ile Batı arasında gerginlik daha da artacaktır. Ekonomiler daha çok etkilenecektir.

Para Politikalarında Yeni Dönem

2008 küresel krizinden bu yana uygulanan genişletici para politikaları dönemi sona ermektedir. Salgın ve sonrasında savaş ile enflasyonda yaşanan artış ve katılma karşısında para politikaları sıkılaşmaktadır. Yüksek enflasyon nedeniyle para politikalarındaki sıkılaşma daha kuvvetli olacaktır. Uzun süreli bir faiz artışı dönemine girilmektedir. Haziran ayında ABD ve Avrupa merkez bankaları toplantıları bulunmaktadır. FED 50 baz puan, AMB ise 25 baz puan faiz artıracak ve önümüzdeki aylarda artışın süreceği işaretleri verilecektir. Dolar ve Euro güçlenirken gelişen ülke paraları zayıflayacaktır.

Büyümeye Devam

Küresel ekonomide savaş ve para politikalarındaki sıkılaşma ile yavaşlama beklentisi bulunmaktadır. Ancak mayıs ayında açıklanan PMI verileri yavaşlamanın şimdilik sınırlı kaldığını ve büyümenin devam ettiğini göstermektedir. Yüksek enflasyon ve fiyatlar hane halkı tüketimlerini sınırlamaktadır. Ancak hane halklarının da özellikle hizmetlere kayan artan bir talebi görülmektedir. Çin de ekonomideki yavaşlama karşısında desteklerini genişletmektedir. Küresel ekonomide ikinci çeyrekte de makul bir büyüme yaşanacaktır. Ancak enflasyon, savaş ve sıkı para politikasının büyüme etkileri de sürecektir.

Türkiye Ekonomisinde Beklentiler

Dış Ticaret Açığı Büyüyor

Türkiye ekonomisinde döviz dengesi kritik bir noktaya gelmiş bulunmaktadır. Yılbaşından bu yana uygulanan birçok yeni finansal araca rağmen döviz rezervleri azalmaya devam etmektedir. Türkiye'nin risk primi 700 puanın üzerindedir ve dış borçlanmalar zorlanmaktadır. Yine yıl başından bu yana yaşanan portföy çıkışı da sürecektir. Kur korumalı mevduatlara ilgi en aza inmiştir. Türkiye ödemeler dengesinde net açık vermeye devam etmektedir. Ödemeler dengesi için kritik olan dış ticaret açığı da artışını sürdürmektedir. Mayıs ayında dış ticaret açığı 10,7 milyar dolar olmuştur. Yılın ilk 5 ayında açık yüzde 136 artışla 43,2 milyar dolara yükselmiştir. Yıllık dış ticaret açığı 100 milyar dolara gitmektedir. Yazın turizm gelirleri ile bir miktar nefes alınabilecektir. Ancak ödemeler dengesi finansmanı haziran ayında dahi olanaksız hale gelebilecektir.

Enflasyonda Karartma ve Artış

Mayıs ayında açıklanan enflasyon verilerinde tüketici enflasyonu ile ilgili önemli şüpheler bulunmaktadır. Mayıs ayı tüfe verisi yüzde 2,98 ile beklentilerin çok altında kalmıştır.

TÜİK tüketim malları grubu ile ilgili istatistik bölümü yöneticisi istifa etmiştir. TÜİK madde gruplarının fiyatlarını yayınlanmaya son vermiştir. TÜİK enflasyon verilerinde karatma uygulamaktadır. Buna rağmen yıllık tüfe yüzde 73,5 ve ÜFE ise yüzde 132,16 ile son 25 yılın en yüksek seviyelerine çıkmıştır. Enflasyonda artış karatmalara rağmen sürecektir. Muhtemelen temmuz-ağustos aylarında tüfe yüzde 100'e ulaşmış olacaktır. Enflasyon kontrol çıkmıştır ve seçimlere kadar indirilmesi mümkün görülmektedir.

Sınır ötesi Harekat ve Erken Seçim

Türkiye ekonomisinde birçok makro ekonomik göstergede bozulma kuvvetlenmektedir. Yüksek risk primi, enflasyon, ödemeler dengesi açığı, yeni finansal araçların bütçe üzerinde artan yükü gibi unsurlar ve bunların sonucu olarak Türk lirasındaki değer kaybı baskısını sürdürmek giderek zorlaşmaktadır. Ekonomik veriler bir erken seçim ihtiyacının arttığını göstermektedir. Buna bağlı olarak haziran ayında

bir erken seçim kararı alınması olasılığı bulunmaktadır. Yine ekonomideki sıkıntılar nedeniyle gündemin dış politikada karşılık (Yunanistan ve NATO) ve de sınır ötesi harekat ile değiştirilmesi girişimleri de artacaktır. Bu girişimler ekonomik dengeleri daha da bozacaktır.

Ücret Artışları ve Diğer Destekler

Yüksek enflasyon karşısında hane halklarının satın alma gücü önemli ölçüde azalmıştır. Bu nedenle başta asgari ücret olmak üzere ücretlerde iyileştirme beklentisi bulunmaktadır. Asgari ücrette artış için asgari ücret komisyonu haziran ayı içinde toplanabilecektir. Yine çalışanlar için 3600 gösterge gibi konularda iyileştirme, emeklilerin ücretlerinde artışlar beklenmektedir. Reel sektöre yönelik olarak da başta inşaat ve konut sektörü olmak üzere yeni kredi paketleri açıklanacaktır. Kamu borçlarının yeniden yapılandırılması ve çeşitli aflarda gündemdedir.

HAZİRAN 2022 Ekonomi-Dış Politika-Siyaset Takvimi						
Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
		1 TÜRKİYE, ÇİN, AB, ABD MAYIS AYI PMI-ISM İMALAT VERİLERİ	2 OPEC TOPLANTISI	3 TÜRKİYE MAYIS AYI TÜFE-ENFLASYON YURT İÇİ ÜFE VERİSİ ABD MAYIS AYI İŞSİZLİK VERİSİ AVRUPA NİSAN AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	4	5
6	7	8	9 TÜRKİYE NİSAN AYI İŞSİZLİK VERİSİ ECB AVRUPA MB FAİZ KARARI	10 ABD MAYIS AYI TÜFE-ENFLASYON VERİSİ	11	12
13 TÜRKİYE NİSAN AYI CARİ AÇIK VERİSİ TÜRKİYE NİSAN AYI SANAYİ ÜRETİM VE PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	14 ABD MAYIS AYI ÜFE-ÜRETİCİ FİYAT VERİSİ AVRUPA NİSAN AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	15 TÜRKİYE MAYIS AYI KONUT SATIŞ VERİSİ FED ABD MB FAİZ KARARI ABD NİSAN AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	16 BOE İNGİLTERE MB FAİZ KARARI BOJ JAPONYA MB FAİZ KARARI	17 ABD MAYIS AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	18	19
20	21	22 TÜRKİYE HAZİRAN AYI TÜKETİCİ GÜVENİ ENDEKSİ	23 TCMB FAİZ KARARI	24 TÜRKİYE HAZİRAN AYI SEKTÖREL VE REEL KESİM GÜVEN ENDEKSLERİ TCMB HAZİRAN AYI KAPASİTE KULLANIM ORAN	25	26
27 TÜRKİYE MAYIS AYI MOTORLU KARA TAŞIT VERİSİ	28 NATO ZİRVESİ	29 TÜRKİYE HAZİRAN AYI EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ NATO ZİRVESİ	30 TÜRKİYE MAYIS AYI DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ			

Mali Göstergelerde Öngörüler

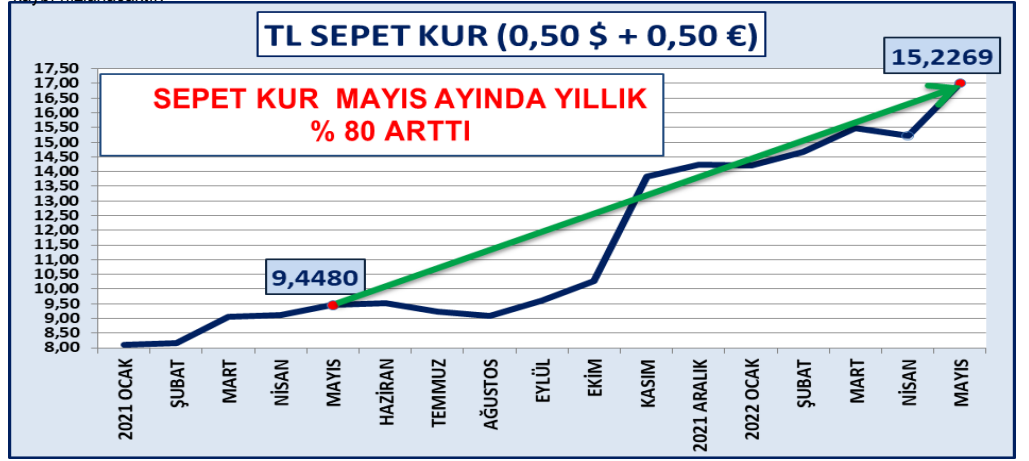
- **Türk Lirasında Değer Kaybı Baskısı**
- **TL Faizleri Artacak**
- **Dolar ve Euro Güçleniyor**

"Türk Lirası Sepet Kur Kontrollü Ortamda Artıyor"

Türk Lirasında Değer Kaybı Baskısı, Bono İle Beklentileri Yönetmek
Küresel para politikalarında sıkılaşma ve Türkiye'nin hızla bozulan ekonomik göstergeleri ve artan risk primi ile Türk lirası üzerinde değer kaybı baskısı artmaktadır. Ekonomi yönetimi TL'nin değerini korumak için doğrudan rezerv satışları ile piyasalarda döviz satmaktadır. Ancak bu satışlar TL'de kalıcı bir istikrar sağlayamayacaktır. Ayrıca Türk lirasında yılın son aylarında sıçrama olasılığı da fiyatlanmaya başlamıştır. TL'yi tutan tek unsur enflasyona endeksli tahvil ihracı söylenebilir. Ancak bu tahvilin ihracı da kamuya olacak yükü nedeniyle çok mümkün değildir. Türk lirasında değer kaybı hızlanacaktır.

Türk Lirası Faizlerde Artış
Küresel ölçekte başlayan para politikalarındaki sıkılaşma süreci içinde dünya genelinde faiz oranları da artış eğilimi içine girmektedir. Küresel faiz oranlarındaki artış TL cinsi faiz oranlarını da yukarı yönlü baskılayacaktır. Buna rağmen TC. Merkez Bankası politika faizini değiştirmeyecektir. Piyasa faizleri üzerinde de kamu baskısı devam edecektir. Ancak Tahvil ve Bono faizleri ile kredi faizlerinde yön yukarıdır. Buna rağmen Türk lirası faiz oranları enflasyonun çok altında ve negatif kalmaya devam edecektir. Oluşacak çok farklı TL faiz oranları piyasalarda bozucu ve enflasyonist olacaktır

Dolar ve Euro Güçleniyor
Haziran ayında ABD merkez bankası FED ve Avrupa merkez bankasının faiz artışları ile Dolar ve Euro güçlenecektir. Euro-dolar paritesi 1,05'in sınırlı üstünde dengede kalacaktır. Hisse senedi fiyatları ile konut fiyatları tarafında gerileme eğilimi yaşanması beklenmektedir. Değerli metaller, enerji ve emtia fiyatlarında belirleyici ise Rusya-Ukrayna savaşı ve Çin ekonomisindeki büyüme olmaya devam edecektir. Enerji fiyatları savaş ile yüksek kalacaktır. Metal ve endüstriyel hammadde fiyatları talepteki yavaşlama beklentisi ile savaşın etkileri arasında sıkışmaktadır. Tahvil faizleri ise yükselecektir.

Reel Sektör ve İktisadi Faaliyetlerde Beklentiler

- **Sanayide Yavaşlama**
- **Yüksek Enflasyon İç Talebi Sınırlıyor**
- **İhracatta İvme Zayıflıyor**
- **İktisadi Faaliyetlere Yeni Destekler ve Kredi Paketleri Bekleniyor**

İktisadi faaliyetler üzerinde yılın ikinci çeyreğinde dört unsur belirleyici olmaya devam etmektedir. Bunlardan ilki arz tarafını etkileyecek olan üretim maliyetleri ve tedarik gelişmeleridir. İkinci unsur yüksek enflasyon ve satın alma gücündeki azalma sonucu zayıflayan iç taleptir. Üçüncü unsur savaşın ihracat pazarlarındaki etkileridir. Son unsur ise iktisadi aktörlerin finansmana erişimi ile kamu destekleri olacaktır.

Üretim tarafında yüksek maliyetler ve talep beklentilerindeki belirsizlikler ile özellikle imalat sanayinde yavaşlama yaşanmaktadır. İstanbul Sanayi Odası PMI verisi 49,2 ile mart ve nisan aylarından sonra mayıs ayında da sınırlı daralmaya işaret etmiştir. Alınan iç ve dış siparişlerdeki yavaşlama ile sanayi üretimi iki ay üst sütte gerilemiştir. İnşaat sektöründe ise mevsimselliğe rağmen yeni işlerde ve yeni alınan işlerde yavaşlama görülmektedir. Yüksek inşaat maliyetleri yeni inşaat başlangıçlarını sınırlandırmaya devam etmektedir. Hizmetler sektörü ise turizm öncülüğünde hareketlenmektedir.

Yüksek enerji maliyetleri, doğalgaz, elektrik ve akaryakıt fiyatlarında haziran

ayı başına yapılan artışlar hem maliyetleri artıracak hem de faaliyetleri sınırlandıracaktır. Bazı küçük işletmeler enerji maliyetlerini karşılayamaz noktaya gelmektedir.

İhracatta mayıs ayında miktar olarak yüzde 11,7 azalmıştır. İhracat değer olarak fiyat artışları sonucu yükselmiştir. Miktar olarak gerileme ihracat pazarlarında yavaşlama olduğunu göstermektedir. Savaşın ve enflasyonun tüketiciler üzerindeki etkisi mayıs ayında görülmeye başlanmıştır. Alınan ihracat siparişleri de durağanlaşmıştır. Ancak Türkiye'ye yönelik ilave tedarik talebi devam etmektedir. Rusya ve Ukrayna'dan da talepler yeniden hareketlenmektedir.

Yüksek enflasyon ile hane halklarının satın alma gücündeki azalma iç talebi sınırlandırmaktadır. Satın alma gücündeki gerileme ile mayıs ayından sonra haziran ayında da yeni sezon canlılığı sınırlı kalacaktır. Dayanıklı tüketim mallarına yönelik talepte durgunluk görülmektedir. Otomotiv, beyaz eşya, mobilya, tüketici elektroniği ve ev ürünleri satışları gerilemektedir.

Yarı dayanıklı tüketim mallarının sürüklediği perakende pazarında ise yüksek fiyatlara rağmen satışlar hareketlenmiştir. Dayanıklı tüketim mallarından yarı dayanıklı tüketim mallarına kayış yaşanmaktadır. Hane halkları daha çok gıda başta olmak üzere zorunlu harcamalarına öncelik vermeye devam edecektir. Gıda, konut, eğitim ve ulaşım harcamaları artan pay alacaktır.

Satın alma gücündeki zayıflama sonucu asgari ücrette artış gündeme gelmiştir. Asgari ücret artışı olursa temmuz ayı sonunda ödenecek maaşlara yansıtacaktır. Olası bir ücret artışının iç talebe etkisi ağustos ayından itibaren hissedilecektir. Resmi artış olmasa da birçok firma ücretlerde iyileştirmeler yapmaktadır. Ücret artışları diğer yandan hem maliyetleri hem de enflasyonu artıracaktır.

İktisadi faaliyetlerde ikinci çeyrekte yavaşlama öngörülürken, reel sektöre en çok zorlayacak unsurlar yüksek maliyetler, mal ve hizmetlerinde yeni fiyatlamalar ile artan finansman ihtiyacına erişim olmaya devam edecektir.

Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Sergül Sokak Saral Sitesi
C Blok Kat:3 Daire:10
Gayrettepe/İSTANBUL

TELEFON:
(212) 3528795

E-MAIL:
info@esdh.com.tr

Web Adresi
www.esdh.com.tr

Dr.Can Fuat Gürleşel
can@esdh.com.tr

Bilgi Yönetimi İHRACAT GELİŞMELERİ

MAYIS AYI İHRACATI VE DEĞİŞİM

	2021 TON	2022 TON	DEĞİŞİM %
TARIM	1.879.070	1.860.831	-%1,0
SANAYİ	9.602.371	8.419.121	-%12,3
MADENCİLİK	3.095.622	2.593.022	-%16,2
TOPLAM	14.577.063	12.872.973	-%11,7

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi

- Türkiye ekonomisi hem büyüme hem de ödemeler dengesi için ihracata yüksek bir bağımlılık göstermektedir. Bu nedenle ihracatın seyri önem taşımaktadır.
- Savaş sonucu küresel pazarlarda ve ticarete yavaşlama beklentisi bulunmaktadır. Türkiye'nin pazarlarındaki gelişmeler ile Türkiye'ye yönelik ilave tedarik talebi belirleyici olmaktadır.
- Mayıs ayında ihracat değer olarak yüzde 15,2 artış göstermiştir. Ancak miktar olarak ihracatta mayıs ayında yüzde 11,7 gerileme yaşanmıştır. Sanayi ihracatında miktar olarak gerileme yüzde 12,3 olmuştur.
- Mayıs ayında ihracatta ivme kaybı görülmektedir. Özellikle savaştan etkilenen Avrupa pazarında yavaşlama başlamıştır. Önümüzdeki dönemde ihracatta miktar olarak düşüş sürecektir. Yine değer olarak ihracat artışımız da yavaşlayacaktır.

TEMEL GÖSTERGELER

	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS
Dolar/TL	8,8945	9,4984	12,9620	13,3530	13,4257	13,8535	14,6635	14,8118	16,4171
Euro/TL	10,3118	11,0179	14,7062	15,1139	14,9946	15,5002	16,3148	15,6420	17,6019
Euro/Dolar	1,1577	1,1563	1,1340	1,1373	1,1235	1,1220	1,1017	1,0550	1,0735
MB Politika Faizi %	18,00	16,00	15,00	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00
Gösterge Tahvil Faizi %	18,20	18,37	20,82	22,74	21,84	23,13	24,97	22,00	26,00
Türkiye CDS 5Y	425,44	437,01	494,69	554,18	521,47	593,60	594,40	605,64	713,65
Cari Açık/Fazla Yıllık Milyon \$	-17,872	-14,629	-13,716	-13,693	-18,979	-21,994	-24,223		
TÜFE Yıllık %	19,58	19,89	21,31	36,08	48,69	54,44	61,14	69,97	73,50
Toplam Krediler Milyar TL	4.036	4.180	4.785	4.898	4.962	5.168	5.499	5.581	5.896
Brent Petrol Varil Dolar	78,52	83,72	69,23	77,78	91,21	97,97	104,71	107,14	115,60
Dow Jones Endeksi	33.484	35.820	34.484	36.338	35.132	33.893	34.678	32,977	32,990
BIST-100 Endeksi	1.406	1.522	1.810	1.858	2.003	1.946	2.233	2,431	2,547